

Årsrapport 2007

HÄGERSTEN - LILJEHOLMENS STADSDELSNÄMND

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande som ”revisionsrapporter” och i vissa fall som ”promemorior”.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN
Revisionskontoret
www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr
Postadress: 105 35 Stockholm
Telefon: 08-508 29 000
Fax: 08-508 29 399

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

Till

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Revisorerna för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2007. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och åberopar revisionskontorets årsrapport för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2008-06-30.

Stockholm den 3 april 2008

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
ordförande

Karin Meding
sekreterare

Kopia till
Stadsdelsdirektör Maria Mannerholm

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Nämnden redovisar totalt ett underskott med 10,5 mnkr före resultatöverföring. Efter överföring av resultatenheternas resultat redovisar nämnden ett nettounderskott med 4,1 mnkr. Underskottet motsvarar 0,3 % av nämndens totala nettobudget. Underskottet återfinns inom anslag 1, nämndens verksamhet, medan anslag 2, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder, redovisar ett mindre överskott. Om hänsyn tas till begärd ombudgetering avseende projektmedel ökar underskottet till 5,2 mnkr. Underskottet förklaras i huvudsak av att sammanslagningen av Hägersten och Liljeholmen medfört högre kostnaderna än vad som avsatts för omstrukturering. De ekonomiska effekterna av omstruktureringen beräknas tillgodogöras först under år 2008.

Nämnden har under år 2007 i huvudsak nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Nämnden har inte kunnat uppfylla barnomsorgsgarantin fullt ut och har inte heller uppnått barngruppernas storlek i alla grupper inom förskolan. I allt väsentligt bedöms att nämnden uppfyllt sina egna mål för verksamheten och den i verksamhetsplanen angivna verksamheten. Nämnden har även fullgjort kommunfullmäktiges särskilda uppdrag .

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig. Prognossäkerhet har varit god under året totalt sett men inom vissa delar av verksamheten behöver kvaliteten på prognoserna förbättras.

Nämndens arbete med den interna kontrollen för året har varit tillräckligt. Revisionskontoret bedömer att nämnden har klarat av arbetet med att bygga upp den nya förvaltningsorganisationen på ett bra sätt och ser även positivt på nämndens påbörjade utvecklingsarbete med det interna kontrollsystemet.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Nämndens bokslut och räkenskaper för år 2007 bedöms som rättvisande och är i huvudsak upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och stadens regler och anvisningar. I det redovisade resultatet finns bokförda kostnader på minst 6 mnkr som avser ny-, till-, och ombyggnad i lokaler och som bör betraktas som en investeringsutgift. Denna redovisning följer stadens anvisningar men inte den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Revisionskontoret bedömer, i likhet med tidigare år, att stadsdelsnämnderna inte har givits förutsättningar att följa lagstiftning och god sed eftersom de inte har tilldelats någon investeringsbudget för aktuellt ändamål.

Rapportförteckning

Årsrapport 2007 för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
(nr 32 april 2008)

INNEHÅLL	Sid
1 Årets granskning	1
2 Nämndens resultat	2
2.1 Ekonomiskt resultat	2
2.2 Verksamhetens resultat.....	5
3 Styrning, uppföljning och kontroll	9
3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året	9
3.2 Intern kontroll.....	13
4 Nämndens bokslut och räkenskaper	15

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	Revisionskontorets bedömningskriterier
<i>Bilaga 2</i>	Revisionsrapporter under perioden april 2007 - mars 2008

1 Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnds verksamhet avseende år 2007.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapporter och räkenskaper

Revisionen genomförs i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Inriktningen och omfattningen fastställs av de förtroendevalda revisorerna i den årliga revisionsplanen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2007 – mars 2008 redovisas i *bilaga 2*.

Revisionskontoret har även följt upp nämndens åtgärder med anledning av tidigare revisionsrapporter. Uppföljningen redovisas under berört avsnitt i årsrapporten. Resultatet av uppföljningen har vägts in i den samlade bedömningen

Stadsdelsnämnderna Hägersten och Liljeholmen har förts samman och bildar Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd från och med 1 januari 2007.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden i januari 2008. Vid mötet diskuterades nämndens pågående arbete med att bygga upp den nya organisationen.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om verksamheternas resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnds ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2007.

Mnkr	Budget 2007	BOKSLUT 2007 Utfall	Avvikelse*		Budget- avvikelse 2006 **
			mnkr	%	
Anslag 1 (nämndens verksamhet)					
Kostnader	1 596,4	1 612,7	-16,3	-1,0	
Intäkter	227,0	229,2	2,2	1,0	
Nettokostnader anslag 1	1 369,4	1 383,5	-14,1	-1,0	
Anslag 2 (ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder)					
Kostnader	84,5	80,6	3,9	4,6	
Intäkter	13,9	13,6	-0,3	-2,2	
Nettokostnader anslag 2	70,6	67,0	3,6	5,1	
Summa stadsdelsnämnd netto	1 440,0	1 450,5	-10,5	-0,7	
Justerat netto, efter resultatöverföringar	1 440,0	1 444,1	-4,1	-0,3	
Investeringar					
Utgifter	8,8	8,3	0,5	5,7	
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nettoutgifter investeringar	8,8	8,3	0,5	5,7	

* - = underskott mot budget

** Ny nämnd – uppgifter saknas

Nämnden redovisar för anslag 1 och 2 ett sammanlagt nettounderskott på 10,5 mnkr före resultatdispositioner. Efter överföring av resultatenheternas

resultat redovisar nämnden ett nettounderskott med 4,1 mnkr. Underskottet motsvarar 0,3 % av nämndens totala nettobudget.

Kostnaderna för anslag 1 och 2 uppgår sammanlagt till 1 693 mnkr vilket är 12 mnkr mer än i budgeten. Underskottet återfinns inom anslag 1 nämndens verksamhet medan anslag 2 ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett mindre överskott.

Inom anslag 1, nämndens verksamhet, är det verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg, skolverksamhet, stöd och service för personer med funktionsnedsättning och övrig verksamhet som visar underskott mot budget. Övriga verksamheter redovisar i stort sett ett utfall i nivå med budget eller överskott.

Individ- och familjeomsorgens underskott på kostnadssidan beror främst på att de egna stödboenden för socialpsykiatri inte har räckt till, vilket har medfört fler externa och dyrare placeringar. Vidare har högre kostnader uppstått inom verksamheten för barn- och ungdom pga att förhållandevis många ungdomar haft behov av intensivt stöd kombinerat med ett stödboende. Det har också varit svårt att rekrytera lämpliga familjehem vilket har medfört mer kostsamma placeringar.

Skolverksamhetens underskott förklaras av olika ökade kostnader för sju av de tio resultatenheterna.

För stöd och service för personer med funktionsnedsättning förklaras underskottet bero på höga kostnader för placeringar. Det pågår ett arbete att hitta andra lämpliga lösningar för dessa personer men det har ännu inte gett förväntat resultat. Vidare beror underskottet på ökade lokalkostnader för nybyggda gruppboendestäder, ökad vårdtyngd och ett antal tomma platser för daglig verksamhet.

För övrig verksamhet beror underskottet på omstruktureringskostnader för lokaler och övertalig personal i samband med sammanslagningen och flytt av de två stadsdelsförvaltningar.

Årets intäkter uppgår sammanlagt till 243 mnkr för anslag 1 och 2 vilket är 2 mnkr mer än budget. De största avvikelserna mot budget redovisas för individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och stöd och service för personer med funktionsnedsättning.

Äldreomsorgen visar ett intäktsunderskott som beror på minskad försäljning av vårdplatser vilket även har gett motsvarande lägre kostnader. Individ- och familjeomsorg visar ett intäktsöverskott som bl a förklaras av ökad ersättning från migrationsverket för flyktingar, ökade intäkter för sålda platser, samt hyror

och omsorgsavgifter. Även verksamheten för stöd och service för personer med funktionsnedsättning visar ett intäktsöverskott för året. Det beror på en retroaktiv ersättning för personlig assistans, LASS-ersättning, som inkom sent under året.

Nämndens nettounderskott minskar med 6,4 mnkr när resultatenheternas överföring från år 2006 och till år 2008 beaktas. Efter justering av resultatdispositioner redovisar nämnden ett sammanlagt nettounderskott på 4,1 mnkr.

Nämnden har hos kommunstyrelsen begärt ombudgetering av kvarvarande medel med 1,1 mnkr för införande av ny vårdform inom socialpsykiatri. Om hänsyn tas till denna ombudgetering ökar nämndens nettounderskott till 5,2 mnkr.

Sammanlagningen har medfört omstruktureringskostnader på sammanlagt 9,9 mnkr. Endast en del av dessa kostnader, avseende övertalig personal, tomgångshyror och övriga lokalkostnader i samband med flytt till nya förvaltningslokaler under hösten, har täckts av tilldelad budget. Omstruktureringen visar ett nettounderskott med 6,4 mnkr. Om hänsyn tas till dessa omstruktureringskostnader skulle nämnden för sina övriga verksamheter för året redovisa ett mindre nettoöverskott. Nämnden beräknar att kunna tillgodogöra sig effekterna av omstruktureringen genom lägre kostnader för administration och lokaler under år 2008.

Resultatenheter

Sammanlagt redovisar resultatenheterna ett överskott på 90 tkr för årets verksamhet. Till resultatfonden överförs totalt 4,8 mnkr för kvarvarande överskott från tidigare år och årets överskott.

Sju av tio resultatenheter inom förskolan redovisar ett överskott. En resultatenhet med underskott kommer att avvecklas inför 2008 med anledning av organisatoriska förändringar. Inom äldreomsorgen kommer inför 2008 sex av verksamhetens åtta enheter att avvecklas. Två av dessa enheter redovisar underskott och i övrigt genomför nämnden en anpassning av organisationen inför en kommande upphandling. Inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning avvecklas två av sju resultatenheter som redovisar stora underskott. Anledningen till avvecklingen är att de inte beräknas kunna hämta in underskottet under nästa år.

Investeringar

Nämndens investeringar i parkanläggningar uppgår till 8,8 mnkr. Budgetutfallet redovisar ett överskott på 0,5 mnkr vilket beror på förskjutning av en mindre investering men också på att en investering genomfördes till lägre utgifter än planerat.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2007 i huvudsak har nått kommunfullmäktiges beslutade mål för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden i allt väsentligt har uppfyllt sina egna mål för verksamheten och uppnått den i verksamhetsplanen angivna verksamheten. Nämnden har inte fullt ut kunnat uppfylla barnomsorgsgarantin och inte heller uppnått barngruppernas storlek i alla grupper inom förskolan.

Under år 2007 har verksamheten inom grundskola, särskola och skolbarnomsorg överförs till stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. Stadsdelsnämnderna har haft ansvaret för verksamheterna under första halvåret. I samband med granskningen av nämndernas delårs- och tertiärrapport uppmärksammade stadens revisorer att endast ett fåtal av nämnderna hade lämnat information om denna periods verksamhetsmässiga resultat för grundskole- eller skolverksamheter i sina delårsrapporter. Revisorerna överlämnade därför ett missiv till samtliga stadsdelsnämnder och de uppmanades att lämna en sådan redovisning i samband med verksamhetsberättelsen för år 2007. Även stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas arbete med verksamhetsberättelse för 2007 anger att nämnderna ska lämna en redovisning av skolverksamheten för första halvåret. Nämnden har dock inte lämnat någon tillfredsställande redovisning.

Revisionskontoret har översiktligt granskat nämndens måluppfyllelse. Därutöver har nedanstående mål särskilt följts under året.

Personal

Under året har 48 medarbetare preciserats som övertaliga från yrkesgrupperna avdelnings- och enhetschefer, samordnare, administrativa sekreterare, controllers, administrativ assistenter och resurspedagoger. Vid årsskiftet fanns två övertaliga kvar, varav en är föräldraledig och den andre har ett vikariat.

Nämnden redovisar en sjukfrånvaro på 10,2 % under år 2007 vilket ligger över stadens snitt (8,3 %). För år 2006 var sjukfrånvaron 9,6 % i Hägersten och i Liljeholmens stadsdelsnämnd 10,1 %. Yrkesgrupper som visat ökad sjukfrånvaro under år 2007 är bl a vårdbiträden, vårdare och personliga

assistenter. Enligt nämnden har en betydande del av de anställda som varit helt sjukskrivna återkommit och börjat arbeta på deltid vilket är positivt.

Förskolan

Kommunfullmäktiges mål för barngruppernas storlek är högst 14 barn i småbarnsgrupp, 1-3 år, och 18 barn i grupperna med de äldre barnen, 4-5 år. Av nämndens 104 småbarnsgrupper har 7 fler än 14 barn. 3 av 29 grupper med äldre barn har fler än 18 barn. Således har inte kommunfullmäktiges krav på barngruppernas storlek helt uppnåtts. Dock bör beaktas den stora efterfrågan på barnomsorg som varit under år 2007. Behovet har medfört att nämnden under året har utökat sin förskoleverksamhet med 21 nya avdelningar för totalt 211 förskolebarn.

Enligt nämnden är uppfyllelsen av målet att utöka andelen förskolelärare svår att mäta efter sammanslagningen av de bägge stadsdelsförvaltningarna eftersom olika beräkningsvärden har använts tidigare. Nämndens redovisade uppgifter pekar ändå på att andelen förskolelärare ökat under 2007.

Nämnden har inte helt klarat barnomsorgsgarantin under år 2007. Sju barn fick vänta ytterligare en månad under första tertialet. Garantin har däremot kunnat hållas under resten av året.

Grundskola

Enligt kommunfullmäktiges mål ska andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet till gymnasiet öka jämfört med föregående läsår. Nämndens verksamhetsberättelse saknar redovisning av om andelen elever har ökat eller minskat. Inte heller finns någon redovisning av kommunfullmäktige mål att skolket i grundskolan ska minska jämfört med föregående läsår. Nämndens allmänna uppfattning är dock att målen för skolan har nåtts under året. Skolorna har påbörjat ett arbete med att utveckla metoder för att dokumentera elevers frånvaro, minska skolk samt åtgärder mot mobbing.

Äldreomsorg

Enligt kommunfullmäktige ska stadsdelsnämnderna inrätta ett ledningssystem för kvaliteten och patientsäkerheten i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter. Nämnden har ännu inte fattat något beslut om att inrätta ett ledningssystem men enligt förvaltningen pågår ett arbete för att ta fram ett förslag.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kommunfullmäktige har fastställt fyra mål för verksamheten varav ett anger att gemensamma kvalitetsgarantier ska införas för att säkerställa en rättvis och lika biståndsbedömning i hela staden. De andra målen handlar om att den enskildes inflytande och valfrihet ska öka, liksom kvaliteten i omsorgen. Mål för valfrihet

och ökat inflytande anser sig nämnden ha uppfyllt. Nämnden bedömer även att kvaliteten har ökat, men har inte redovisat något underlag för sin bedömning.

Revisionskontoret har närmare granskat måluppfyllelsen vid beställarenheten för personer med funktionsnedsättning. Enheten har verifierat och dokumenterat sin måluppfyllelse. Med utgångspunkt från enhetens åtaganden bedöms målen vara uppfyllda. Detta utgör också i stor uträkning underlag till nämndens mål för verksamheten. Under året har enheten saknat utrymme för att genomföra brukarundersökningar vilket enheten bedömer som en viktig del vid bedömningen av kvaliteten på verksamheten. Under år 2007 har arbetet med att utveckla en gemensam grundläggande struktur och rutiner för den nya enheten prioriterats.

Individ- och familjeomsorg - ekonomiskt bistånd

Kommunfullmäktiges mål att alla socialbidragsberoende på grund av arbetsbrist ska få insats inom fem dagar har uppfyllts.

Antalet hushåll med bidrag över nio månader har minskat jämfört med föregående år. Sedan år 1999 har antalet bidragstagare minskat med 50,1 %. Antalet bidragstagare med arbetslöshet som försörjningshinder har under året varit 214 per månad vilket är en minskning med 10 % jämfört med 2006.

Arbetsmarknadsåtgärder

Kommunfullmäktige har som mål att arbetslösheten bland ungdomar ska minska. Enligt nämndens redovisning har målet nåtts. Av 218 ungdomar som avslutades från Jobbcentrum under året har 86 fått arbete eller börjat studera.

Tak över huvudet-garantin

Enligt kommunfullmäktiges mål ska alla hemlösa omfattas av tak över huvudet-garantin. Nämnden redovisar att alla som har sökt, 50 personer, har fått bistånd och målet bedöms som uppfyllt.

Flyktingmottagande

Enligt kommunfullmäktiges mål ska andelen nyanlända flyktingar som har arbete inom introduktionsperioden öka i jämförelse med 2006 års utgång. Nämnden redovisar att resultat och måluppfyllelse är svår att bedöma eftersom sättet att redovisa uppgifter i datasystemet Flykt har ändrats.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har fullgjort de särskilda uppdrag kommunfullmäktige gett nämnden.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

Enligt socialtjänstlagen ska stadsdelsnämnderna kvartalsvis rapportera gynnande beslut om bistånd som inte verkställts inom 3 månader från beslutets datum. Rapporteringen ska ske till länsstyrelsen, revisorer och kommunfullmäktige. Länsrätten kan ålägga nämnden att betala sanktionsavgift om beslut inte verkställs inom skälig tid.

Ej verkställda beslut

För nämnden fanns vid årsskiftet 2007/08 13 ej verkställda beslut varav 2 inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt 11 inom äldreomsorgen. För äldreomsorgen avser 1 ärende tillsättande av kontaktperson som inte verkställts till följd av resursbrist. De övriga berör ärenden där personer önskat ett specifikt boende men där den sökande har tackat nej till lämnat erbjudande. Inom stöd och service till funktionshindrade avser de ej verkställda beslut kontaktpersoner enligt socialtjänstlagen. För bägge ärendena om kontaktpersoner finns en planering för verkställighet i början av år 2008.

Ej verkställda domar

Nämnden redovisar inte några ej verkställda domar för år 2007. För ekonomiskt bistånd och stöd och service till personer med funktionsnedsättning har antalet besvär till länsrätten/kammarrätten ökat något jämfört mot år 2006 medan domar mot nämndens beslut är färre än tidigare år.

Inspektioner

En inspektion har genomförts av JO, justitieombudsmannen, under våren 2007 på försörjningsstödsenheten vid Liljeholmens stadsdelsförvaltning. JO framför att det allmänna intrycket efter granskningen är mycket gott. Bl a anser JO att det finns en genomtänkt och väl fungerande rutin för hur pappersakter ska struktureras och att ordningen i akterna var god.

Länsstyrelsen har genomfört tillsyn på ett av nämndens sjukhem och ett omsorgsboende. Där påtalades brister främst i den sociala dokumentationen. Nämnden har lämnat ett yttrande till länsstyrelsen.

Stadens förskoleinspektörer har genomfört inspektion på ett par förskolenheter. Där påtalas några brister. För en av enheterna framförs att inspektionen noterat en mycket klar förbättring av enhetens ledningsstruktur och ansvarsfördelning sedan tidigare inspektion på förskolan år 2006. Av skolverkets inspektionsrapport framgår att förskoleverksamhet brister i arbetet med likabehandlingsplaner samt modernmålsstöd. Nämnden har beslutat om åtgärder mot påtalade brister i rapporterna från stadens förskoleinspektörer och skolverket.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas om nämnden har ett integrerat system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, en god ekonomisk hushållning och en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnds styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrdokument

Under första halvåret 2007 har nämnden arbetat efter två verksamhetsplaner, en för var och en av de två tidigare stadsdelsförvaltningarna Hägersten och Liljeholmen. För att underlätta sammanslagningen har de två förvaltningarna samarbetat vid utarbetande av planerna för att i så stor utsträckning som möjligt ha samma mål för verksamheterna. Nämnden beslutade om en justerad och gemensam verksamhetsplan i maj 2007.

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2007 och gjort bedömningen att nämndens egna mål för verksamheterna är tillräckligt förenliga med kommunfullmäktiges mål. Kvaliteten på målformuleringarna bör utvecklas till att bli mer konkreta och uppföljningsbara. Planen följer i övrigt stadens anvisningar och innehåller de planer och dokument som efterfrågas.

I juni godkände nämnden en plan för utbyggnad av antalet förskoleplatser under 2007-2010. Förvaltningen fick uppdrag att arbeta vidare med utbyggnaden enligt planen. Planen utgör ett viktigt verktyg för framförhållning och handlingsberedskap inför den stora efterfrågan på förskoleplatser till följd av nybyggnation av bostäder inom nämndens geografiska område.

Nämnden följer också i övrigt stadens anvisningar för framtagande av andra viktiga dokument bl a har nämnden fastställt en beredskapsplan för kris och katastrofplan för att ha beredskap för psykiskt och socialt omhändertagande vid allvarliga händelser, stora olyckor och katastrofer.

Nämndens uppföljningsarbete

Nämnden har följt upp ekonomi och verksamhet i två tertialrapporter och i årets verksamhetsberättelse. Vidare har nämnden följt upp ekonomin i sex månadsrapporter. Därutöver får nämnden kvalitetsuppföljningar och tillsyner

löpande samt också redovisning av åtgärder från tidigare inspektioner. Några få enheter har genomfört brukarenkäter för uppföljning av sina åtaganden. I övrigt har inga mer övergripande brukarundersökningar genomförts under året.

När det gäller tertialrapporterna bedömer revisionskontoret att nämnden följer de kommuncentrala anvisningarna för budgetuppföljning. Nämndens analys av måluppfyllelse följer kommuncentrala anvisningar och är kortfattad och kommenteras i stort bara om målet inte beräknas uppnås. Nämndens månadsrapporter omfattar, med något undantag, främst uppföljning av ekonomi. Enligt revisionskontoret bör månadsrapporter och tertialrapporter utvecklas så att de även omfattar uppföljning och analys av planerade verksamhetsvolymmer i större utsträckning.

Nämnden har under året genomfört stora förändringar av organisation och verksamhet. Förutom sammanslagningen (se avsnitt ny organisation) av nämnd och förvaltningsorganisation har grundskolverksamheten överförs till utbildningsnämnden och löneadministrationen till servicenämnden. Ansvar för gator, städning och snöröjning överfördes till trafik- och renhållningsnämnden från 1 januari 2007. Under en övergångsperiod hanterades bygglov, gatuskötsel och markupplåtelse av stadsdelsnämnden.

Sammanslagningen har påverkat förutsättningarna för årets uppföljningsarbete, delvis har de två förvaltningarna haft olika rutiner och arbetssätt för sitt prognosarbete. Arbetet har också påverkats av de personalförändringar som skett inom den centrala förvaltningen. Förvaltningens ekonomiavdelning har tagit fram dokumenterade rutiner och anvisningar för prognos- och bokslutarbete som stöd till enheterna. De har också genomfört två större utbildningsinsatser med syfte att förankra nya gemensamma rutiner för prognosarbete och öka kunskapen i rapportverktygen för uppföljning. Vidare har en enkätundersökning genomförts bland enhetscheferna för att få deras syn på vad som behöver utvecklas och förbättras i form av information och stöd.

Alla enhetschefer har i uppdrag att göra sina egna prognoser med stöd från ekonomiavdelningen och i dialog med verksamhetsansvarig. Enheternas prognoser sammanställs och utgör underlag till nämndens samlade prognos. Årets prognoser har inte vara helt tillförlitliga vilket nämnden också kommenterar i verksamhetsberättelsen. I det fortsatta arbetet planeras ytterligare utbildningsinsatser för enhetscheferna för att prognoserna ska bli säkrare. Vidare har ett speciellt program lagts upp för en regelbunden och omfattande budgetuppföljning med chefer för de verksamheter och enheter som haft en mindre god prognossäkerhet under året.

Revisionskontoret bedömer att nämndens verksamhetsberättelse följer stadens anvisningar och att den ger ett tillräckligt underlag för återkoppling till kommunfullmäktiges budget när det gäller det ekonomiska resultatet och hur väl målen har uppfyllts. Informationsvärdet i verksamhetsberättelsen skulle öka om analys och kommentarer i större utsträckningen kopplades till de nyckeltal som idag redovisas i en bilaga till verksamhetsberättelsen.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämnden i huvudsak får tillräckligt underlag för uppföljning av ekonomi samt verksamhet och måluppfyllelse. Ett aktivt arbete har genomförts under året med att förankra nya gemensamma rutiner och arbetssätt i organisationen. I det fortsatta arbetet planeras olika insatser för att utveckla och säkerställa att de ekonomiska prognoserna får en större tillförlitlighet.

Ny organisation

Nämnden fastställde en strukturorganisation i januari 2007 med delegation till förvaltningschefen att utforma detaljorganisation och besluta om tillsättning av sex avdelningschefer.

Den nya förvaltningsorganisationen trädde i kraft från den 1 juli och förvaltningen flyttade till gemensamma lokaler i oktober 2007. Sammanläggningen berörde främst de centrala delarna av organisationen. En översyn genomfördes av organisationen för förskolan och äldreomsorgen på utförarenheterna och förändringarna trädde i kraft vid årsskiftet 2007/2008.

Förvaltningsorganisationen är platt med få beslutsnivåer, förvaltningschef, avdelningschef och enhetschef. Efter genomförda intervjuer med förvaltningschef och alla avdelningschefer uppfattar revisionskontoret att genomförandet av organisationsförändringen har fungerat förhållandevis bra. Intervjuerna tyder på att det finns en bra dialog mellan olika nivåer inom förvaltningen och att samarbetet har fungerat bra under året mellan avdelningarna. De intervjuade framhåller samtidigt att det är viktigt med en fortsatt utveckling av samarbete och arbetssätt.

Ledningsgruppen har prioriterat arbetet med att få verksamheterna att fungera tillfredsställande gentemot brukarna. Bemanningen har kunnat genomföras på ett bra sätt och det är inga vakanser på strategiskt viktiga tjänster inom den centrala förvaltningen. Avdelningschefen för förskolan har en dokumenterad strategi för sitt verksamhetsområde men det finns inte någon gemensamt uttalad strategi från ledningen i övrigt. En gemensam värdegrund för hela förvaltningen kommer att arbetas fram. Alla betonar vikten av dialog och att utbildningsinsatser är viktiga för fortsatt utveckling av gemensamma rutiner och arbetssätt.

Nämnden har fastställt en delegationsordning och attestrutiner för förvaltningen. Beslutsrätten har vidaredelegerats till förvaltningschefen som i sin tur kan vidaredelegera beslutsrätten till tjänsteman. Rutiner finns för anmälan av delegationsbeslut till nämnden. Förvaltningschefen är utsedd till utanordnare och har fått nämndens uppdrag att utse ställföreträdare.

Sammanfattningsvis anser revisionskontorets att nämnden har klarat av arbetet med att bygga upp den nya förvaltningsorganisationen på ett bra sätt. Utifrån genomförd granskning bedöms att förvaltningsorganisationen är ändamålsenligt uppbyggd med tydliga uppdrag och ansvar för de olika verksamhetsområdena. Ledningen är samstämd även om inte någon uttalad strategi eller värdegrund finns. Strategiska funktioner är bemannade och förvaltningsorganisationen har kunnat samlas i gemensamma lokaler vilket utgör en förutsättning för en fortsatt bra utveckling av en effektiv förvaltningsorganisation.

Säkerheten i nämndens ekonomiska prognoser

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1	Tertial- rapport 2 (T 2)	Bokslut 2007	Avvikelse T2 - bokslut
Anslag 1 (nämndens verksamhet)				
Kostnader	1 595,3	1 605,3	1 612,7	-7,4
Intäkter	213,0	228,7	229,2	0,5
Nettokostnader anslag 1	1382,3	1 376,6	1 383,5	6,9
Anslag 2 (ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder)				
Kostnader	82,2	82,2	80,6	1,6
Intäkter	13,9	13,9	13,6	0,3
Nettokostnader anslag 2	68,3	68,3	67,0	1,3
Summa netto	1450,6	1 444,9	1 450,5	-5,6
Investeringar				
Utgifter	8,8	8,8	8,3	0,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	8,8	8,8	8,3	0,5

Sammanställningen visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter totalt sett har varit förhållandevis god under året. Det totala nettoutfallet blev något högre än prognosen i tertialrapport 2, en avvikelsen motsvarande 0,4 %. I bruttoavvikelsen finns avvikelser till följd av omslutningsförändringar.

Prognossäkerheten varierar mellan de olika verksamhetsområdena. Revisionskontoret har noterat att några av verksamheterna visar på relativt stora avvikelser från månadsprognosen i november jämfört med bokslutet. Detta bör beaktas i det fortsatta prognosarbetet.

Sammanlagningen har bidragit till flera osäkerhetsfaktorer som påverkat årets prognosarbete. Av nämndens analys och kommentarer framgår att förvaltningen haft svårt att beräkna de ekonomiska effekterna av sammanslagningen. Det har bl a funnits en osäkerhet i minskningen av kostnader för IT-systemen och i vilken takt kostnaderna för övertalig personal skulle minska. Kostnaderna för flytt och lokalanpassning har blivit högre än prognostiserat. För individ- och familjomsorgen har det varit svårt för berörda enhetschefer att få en bra bild av kostnadseffekten av sammanslagna verksamheter.

3.2 Intern kontroll

Nämndens interna kontroll

Den interna kontrollen omfattar allt i en verksamhets organisation, styrning, uppföljning och redovisning som syftar till att säkerställa en ändamålsenlig, effektiv och korrekt utförd verksamhet. Internkontrollplanen är ett medel för att följa upp den interna kontrollen.

Revisionskontoret bedömer att nämndens arbete avseende den interna kontrollen för året varit tillräckligt. Kontoret ser även positivt på nämndens fortsatta utvecklingsarbete med det interna kontrollsystemet.

Nämnden har ett aktuellt dokumenterat system för internkontroll som dock behöver utvecklas. Framförallt bör det tydliggöras vilka löpande kontroller som byggts in i nämndens olika rutiner och verksamhetsprocesser. Det finns en för år 2007 framtagna risk- och väsentlighetsanalys och utifrån denna har nämnden fastställt en internkontrollplan. Planen har genomförts under året och åtgärder finns planerade för att avhjälpa uppmärksammade utvecklingsområden. I planen ingick bl a kontroller av om genomförandepå planer finns upprättade, utförardokumentation inom äldreomsorgen, inpassering på servicehus, livsmedelshantering, inventarieförteckningar, utbetalning av egna medel, förskottskassor, kontering, inköpsrutiner/beställningar, behörighet i agresso, IT-säkerhet och driftsäkerhet i IT-systemen. Uppföljningen av planen visade att nämndens rutiner och system i stort håller en god kvalitet. Några allvarliga brister påträffades inte men inom några områden måste rutinerna förbättras.

Revisionskontorets intervjuer med förvaltningschef och avdelningschefer har visat att detta är ett område som ännu inte funnit sin struktur i den nya organisationen. De intervjuade framhåller att arbetssätten varit olika mellan de

tidigare förvaltningarna och att den påbörjade processen att se över rutiner och arbetssätt måste fortsätta så att löpande intern kontroll blir ett naturligt inslag inom alla avdelningar och enheter. Information och utbildningsinsatser framhålls som viktigt för att ge alla samma grund och synsätt vilket bidrar till att säkerställa en god intern kontroll i organisationen. Under året har förvaltningens ekonomiavdelning lett ett utvecklingsarbete för att bl a göra enhetscheferna mer delaktiga i framtagande av risk- och väsentlighetsanalys.

Särskilda granskningar

Behörighetstilldelning i ekonomisystemet

Revisionskontoret har under hösten granskat tilldelning och kontroller av behörigheter i ekonomisystemet, *Agresso*. Granskningen har genomförts genom en intervju med förvaltningens båda behörighetsadministratörer samt kontroll av ett utdrag ur behörighetssystemet. Enligt utdraget finns 258 användare med behörighet till ekonomisystemet varav 10 användarna saknades senaste inloggningsdatum. En användare hade inte varit inloggad under år 2007. Vid granskningstillfället hade 3 anställda en behörighet att lägga upp och ändra i leverantörsregistret.

I samband med sammanslagningen av nämnderna genomfördes en översyn av behörigheterna i *Agresso* och då togs ej behöriga användare bort från systemet. Enligt stadens utarbetade rutiner för tilldelning och behörighetsadministration ska verksamhetsansvarig minst en gång per kvartal följa upp tilldelade behörigheter. Denna uppföljning har inte kommit igång under år 2007. Hägersten och Liljholmens stadsdelsförvaltningar har tidigare haft olika rutiner för detta och en ny gemensam rutin är under framtagande.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att uppföljningen av behörighetstilldelningen ännu inte är helt tillfredsställande. Rutinen för verksamhetschefernas uppföljningskontroller bör komma igång. Verksamhetscheferna bör också följa upp orsaken till att användare inte varit inloggade i systemet under året. Enligt kommunfullmäktiges informationssäkerhetsregler ska behörighetstilldelning ske med utgångspunkt från vad arbetsuppgifterna kräver.

Avgångsersättningar

Revisionskontoret har granskat samtliga de beslut som legat till grund för de avgångsersättningar som har utbetalats under år 2007. Sammanlagt har 785 tkr utbetalats i avgångsersättningar av Hägersten-Liljholmens stadsdelsnämnd.

Nämnden har delegerat rätten att fatta beslut om avgångsersättningar till förvaltningschefen. Av delegationsordningen framgår att besluten ska följa stadens riktlinjer för avgångsersättningar. Besluten ska anmälas till nämnden.

Vad revisionskontoret erfar finns inga dokumenterade riktlinjer för staden vad gäller avgångsersättningar varför förvaltningen rekommenderas att ta bort denna text ur delegationsförteckningen. De beslut som tagits av förvaltningschefen om avgångsersättningar har inte anmälts till nämnden under året.

Anlitande av oseriösa leverantörer

Revisionskontoret har genomfört en uppföljning av föregående års granskning om nämnderna anlitar oseriösa leverantörer. Med oseriösa leverantörer avses i detta sammanhang i första hand leverantörer som finns upptagna på Svensk Handels varningslista. Granskningen genomfördes genom att matcha leverantörer på varningslistan med stadens leverantörsregister i Agresso. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, hade inte betalat några fakturor utställda av oseriösa leverantörer.

4 Nämndens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och stadens regler och anvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnds bokslut och räkenskaper för år 2007 är rättvisande. Räkenskaperna följer stadens regler och anvisningarna och är i huvudsak upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

I nämndens resultat finns bokförda kostnader på minst 6 mnkr som främst avser stimulansbidrag för ny-, till-, och ombyggnad i hyrda lokaler som framkommit i stickprovsgranskning. Kostnaderna har redovisats enligt stadens regler men inte enligt den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Stadsdelsnämnderna har inte givits förutsättningar att följa redovisningslagen eftersom de inte har tilldelats någon investeringsbudget för aktuellt ändamål.

Vid bokslutsgranskningen har revisionskontoret noterat att kvaliteten på enheternas inventarieredovisningarna behöver förbättras. För några enheter saknas också inventarieförteckningar. Nämnden bör se till att rutinerna för hantering av egna medel följer stadens anvisningar.

Maria Lövgren
Enhetschef

Birgitta Lindqvist
Revisor

BILAGA 1

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/</i>	
<i>Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamheternas resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat är förenligt med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina egna mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet och kvalitet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, policydokument, reglementen, riktlinjer mm.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhetssyn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och en god ekonomisk hushållning, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Styrning

- Nämnden har ett ändamålsenligt system för styrning med utvärderingsbara och om möjligt mätbara mål som kopplar ihop resurser, prestationer, resultat och effekter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/utvärderingsbara mål för ekonomi, prestationer och kvalitet
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämnden har ett system för intern kontroll som säkerställer en effektiv och rättssäker verksamhet samt förebygger allvarliga fel och skador.

Uppföljning

- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljningsdokument ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi, verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har fungerande arbetsformer för rapportering av delegationsbeslut till nämnden.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

BILAGA 2

Revisionsrapporter under perioden april 2007 – mars 2008

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.stockholm.se/revision

2007:2	Så använder lärarna sin arbetstid enligt tidmätning under två veckor i november 2006
2007:3	Stadens flyktingmottagande
2007:4	Uppdraget som biståndshandläggare inom äldreomsorgen
”Det är vi som ska se till att människor får rätt hjälp till så låg kostnad som möjligt”
2007:5	Stadens arbete med EU:s normer för partiklar (PM10) och kvävedioxid
2007:6	Granskning av exploateringsnämndens skydd mot korruption
2007:7	Så används stadens lärarresurser enligt granskning på högstadiet vid tio grundskolor
2007:8	Stadsbyggnadsnämndens hantering av bygglov och bygganmälan
2007:9	Kvalitetsarbete inom verksamheten för personer med funktionsnedsättning
2007:10	Stadens informationssäkerhet med avseende på organisatorisk och teknisk IT-säkerhet – sekretessbelagd
2007:11	Underhållsbehov i stadens anläggningar och fastigheter
2008:1	Stadens säkerhetsarbete
Uppföljning av tidigare granskning
2008:2	Trafikansvaret i exploateringsprocessen
Gränssnitt eller samarbetsytor?

Promemorior under perioden april 2007 – mars 2008

- 2007:2** Granskning av överträdelse av upplåningsram
(Granskningen avser kommunstyrelsen, stadsledningskontoret och dess enhet för finansstrategi)
- 2007:3** Granskning av bokslut 2007-06-30
- 2007:4** Alternativa boendeformer för hemlösa
Förstudie med förslag till fortsatt granskning
- 2007:5** Fyra stadsdelsnämnders uppföljning av egen regi respektive upp-
handlad verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning
- 2007:6** Stadens samordning, uppföljning och kontroll av EU-projekt
- 2007:7** Kontroll av löneutbetalningar via LISA-självservice